

Arbejdspladsvurdering og instruks for arbejde med spildevand i laboratoriet.

Spildevand indeholder mikroorganismer og forskellige kemiske stoffer, som kan udgøre en sundhedsrisiko ved berøring og ved indånding. Derfor er det vigtigt at undgå direkte kontakt med spildevand og at beskytte sig selv mod eventuel risiko for eksponering. Det er afgørende at overholde reglerne for god laboratoriepraksis og god hygiejne.

Hvilken risiko er der?

- Luftbåren smittefare i form af indånding af aerosoler.
- Smittefare ved direkte kontakt, f.eks. ved spild af prøve eller håndkontakt.
- Smittefare ved dårlig hygiejne.
- Infektioner ved kontakt med beskadiget hud, f.eks. sår eller hudafskrabninger.
- Eksponering overfor kemiske stoffer ved indånding af aerosoler og dampe.
- Eksponering overfor kemiske stoffer ved hudkontakt ved spild, sprøjt og stænk.

Hvilke symptomer er der?

- Ved sygdomsfremkaldende mikroorganismer i kroppen, kan der opstå kvalme, træthed, diarré, hovedpine, feber o.l.

Hvordan undgår man at blive smittet/eksponeret?

- Udvis god hygiejne før og efter arbejdet med spildevand.
- Undgå direkte kontakt med spildevandsprøver. Kommer du i berøring med spildevand, skal du sørge for at vaske dig straks for at mindske smittefaren/eksponeringen.
- Anvend sikkerhedsudstyr og personlige værnemidler. Arbejd i stinkskab og anvend kittel/ handsker og beskyttelsesbriller. Ved fare for stænk og sprøjt, udskift beskyttelsesbriller med visir.
- Hvis det ikke er muligt at arbejde i stinkskab, skal der udover de ovenfor nævnte personlig værnemidler ligeledes anvendes et egnet åndedrætsværn.

Vaccination?

- Du skal være effektivt vaccineret mod stivkrampe, polio og hepatitis A. Tjek om du har disse vaccinationerne og om de fortsat dækker eller om det er tid til fornyelse.
- Aftal vaccinationen med din projektleder inden du går til lægen. Mere info om vaccination i forbindelse med arbejde finde her: <https://at.dk/regler/at-vejledninger/vaccination-personer-beskaeftiget-kloakslam-spildevand-d-2-14/>
- Vaccinationen skal foretages af egen læge og skal ske mindst 2 uger før arbejdet med spildevand påbegyndes.
- Udgiften til vaccinationerne betales af det AU projekt, hvori der arbejdes med spildevand.

Hvad skal du gøre før du går i gang med arbejdet?

- Tilrettelæg og planlæg dit arbejde så det kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt (udvælg et egnet laboratorium).
- Undersøg om de rigtige værnemidler er tilgængelige i laboratoriet. (Kittel, engangshandsker og beskyttelsesbriller)
- Find alt frem, som skal anvendes under forsøget med spildevand og gør din arbejdsplads klar.

Hvordan skal du arbejde med spildevandprøver?

- Bær altid handsker og kittel evt. en gangs plastic forklæde.
- Håndter altid spildevandsprøverne i stinkskab, da det giver mindst risiko for at indånde aerosoler.
- Arbejd så du undgår spild, sprøjt, stænk og dannelse af aerosoler,
- Skift altid handsker, når handskerne kommer i direkte kontakt med spildvand.
- Rør ikke ved håndtag på døre/skabe/skuffer og vandhaner når der bæres handsker, som har været brugt til spildevandsprøver.
- Det er vigtigt at have plastic- affaldsposer klar, så kontamineret affald kan bortskaffes korrekt.
- I tilfælde af spild, tørres det op med 70 % ethanol.
- I tilfælde af spildevand på huden, vask grundigt med sæbe og vand og derefter brug håndsprit.
- I tilfælde af spildevand i øjnene, brug øjensskyl flasker eller bruseren som er monteret i vasken
- I tilfælde af spildevand i munden, skyl gentagne gange med vand og søg evt. læge
- Vask hænder grundigt før du forlader laboratoriet.

Hvad skal du gøre når du er færdig med arbejdet?

- Rengør stinkskab, bordflader og andre overflader grundigt med 70 % ethanol
- Rengør de brugte laboratorie glas osv. med 70 % ethanol og lad det virke i 30-60 minutter, hvorefter det skylles med hanevand og stilles til opvask.
- Kittel må kun anvendes i spildevandslaboratoriet.
- Sørg for din kittel vaskes ofte og at den bliver vasket i speciel kittelpose.
- Fast affald og engangs personlige værnemidler opsamles til en affaldspose i stinkskalet. Ved arbejdets ophør, lukkes posen og kommes ned i en ny pose, hvorefter den bortskaffes som alm. rest affald/småt brændbart,
- Flydende affald med spildevand kan i små mængder, hvis det ikke indeholder store grove partikler (stopper afløb) og forudsat der ikke er tilsat yderligere kemikalier, bortskaffes via afløb i stinkskab. Afløb rengøres efterfølgende med 70% ethanol. Vær især opmærksom på brug af personlige værnemidler mod beskyttelse mod spild, sprøjt, stænk og dannelse af aerosoler. Store mængder spildevand anbefales at blive autoklaveret.
- Rengør stinkskalet med 70% ethanol.

Gravid eller ammende?

- Hvis du er gravid eller ammende, kontakt nærmeste leder og en arbejdsmiljørepræsentant, da der skal foretages en arbejdspladsvurdering, som vurderer om det er sikkert for dig, fosteret eller barnet at arbejde med spildevand.

For yderligere information, se

<https://medarbejdere.au.dk/administration/hr/arbejdsmiljoe/fysiskarbejdsmiljoe/kemi-og-biologi/gravide-og-ammende>.